

Byla C-53/20

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2020 m. vasario 3 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Bundesgerichtshof (Vokietija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. gruodžio 19 d.

Apeliantė:

Hengstenberg GmbH & Co. KG

Kita apeliacinio proceso šalis:

Spreewaldverein e.V.

Pagrindinės bylos dalykas

Geografinės kilmės nuoroda „Spreewälder Gurken“, paraiška dėl specifikacijos keitimo

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Sąjungos teisės, pirmiausia sąvokos „teisėtas interesas“ pagal Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 49 straipsnio 3 ir 4 dalis, išaiškinimas; SESV 267 straipsnis

Prejudiciniai klausimai

1. Ar reikšmingo specifikacijos keitimo procedūroje pakanka bet kokio esamo ar galimo, tikėtino ekonominio poveikio fiziniam ar juridiniam asmeniui, kad juo būtų galima pagrįsti teisėtą interesą, kaip jis suprantamas pagal 2012 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1151/2012 dėl žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemų 53 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą, siejamą su 49 straipsnio 3 dalies

pirma pastraipa ir 4 dalies antra pastraipa, kurio reikalaujama teikiant prieštaravimą dėl paraiškos ar apeliacinį skundą dėl teigiamo sprendimo dėl paraiškos?

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai:

Ar reikšmingo specifikacijos keitimo procedūroje teisėtą interesą, kaip jis suprantamas pagal Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 53 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą, siejamą su 49 straipsnio 3 dalies pirmą pastraipą ir 4 dalies antra pastraipą, gali turėti (tik) veiklos vykdytojai, kurie gamina panašius produktus arba maisto produktus kaip veiklos vykdytojai, įregistravę saugomą geografinę nuorodą?

3. Jeigu į antrąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai:

a) ar reikalavimus dėl teisėto intereso, kaip jis suprantamas pagal Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 49 straipsnio 3 dalies pirmą pastraipą ir 4 dalies antrą pastraipą, reikia skirtingai taikyti įregistravimo procedūrai pagal Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 49–52 straipsnius ir specifikacijos keitimo procedūrai pagal Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 53 straipsnį ir

b) ar dėl šios priežasties reikšmingo specifikacijos keitimo procedūroje teisėtą interesą, kaip jis suprantamas pagal Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 53 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą, siejamą su 49 straipsnio 3 dalies pirmą pastraipą ir 4 dalies antra pastraipą, gali turėti tik gamintojai, kurie geografinėje vietovėje gamina produktus, atitinkančius produkto specifikaciją, arba konkrečiai planuoja tokią gamybą, todėl „nevietiniams“ automatiškai netaikoma teisė remtis teisėtu interesu?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos

Nuostatos dėl saugomų geografinių nuorodų (SGN), šiuo metu įtvirtintos 2012 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1151/2012 dėl žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemų, nurodomi 5, 49 ir 53 straipsniai

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen (Įstatymas dėl prekių ženklų ir kitų skiriamųjų žymenų apsaugos (toliau – *Markengesetz*)), 130–133 straipsniai

Bylos aplinkybių ir proceso santrauka

- 1 Nuo 1999 m. kovo 19 d. pavadinimas „Spreewälder Gurken“ yra registruotas Europos Komisijos administruojamame saugomų kilmės vietos nuorodų ir saugomų geografinių nuorodų registre kaip saugoma geografinė nuoroda, taikoma šviežioms ir perdirbtoms daržovėms.
- 2 Paraiškoje dėl įregistravimo, be kita ko, buvo nurodyta, kad daugiau kaip 70 % perdirbto produkto sudaro agurkai, išauginti Šprėvaldo regione laikantis tausiojo auginimo principų, kad jame kaip sudedamosios dalys naudojami (atsižvelgiant į skonį) švieži svogūnai, švieži krapai ir prieskoniniai augalai bei krienai, ir kad ypač pabrėžiamas perdirbimas Šprėvaldo regione, nes jame gali būti užtikrinami tradiciniai konservavimo ir perdirbimo metodai.
- 3 Paraiškos teikėja (ir kita apeliacinio proceso šalis), kuri vienija visus „Spreewälder Gurken g.g.A.“ gamintojus (esančius šios organizacijos nariais), rūpinasi saugoma geografinė nuoroda. 2012 m. vasario 18 d. ji *Deutsches Patent- und Markenamt* (Vokietijos patentų ir prekės ženklų tarnyba) pateikė paraišką dėl specifikacijos keitimo. Šis keitimas, be kita ko, susijęs su tuo, kad būtų galima naudoti papildomus priedus ir konservantus.
- 4 Paraiška dėl specifikacijos keitimo paskelbta 2014 m. rugpjūčio 22 d. *Markenblatt*. 2014 m. spalio 16 d. raštu apeliantė pateikė prieštaravimą. 2015 m. rugsėjo 10 d. sprendime *Deutsches Patent- und Markenamt* konstatavo, kad paraiška dėl keitimo neprieštarauja Reglamentui (ES) Nr. 1151/2012. Atitinkamą skundą *Bundespategericht* (Federalinis patentų teismas) atmetė ir leido teikti apeliacinį skundą *Bundesgerichtshof*.
- 5 *Bundespategericht* nurodė, kad skundas nepriimtinas, nes nepadarytas poveikis apeliantės teisėtam interesui. Jo nuomone, šiuo atveju paraišką dėl įregistravimo reikia atskirti nuo paraiškos dėl specifikacijos keitimo. Keičiant specifikaciją, nevietiniai asmenys, kurie bet kuriuo atveju negali naudoti saugomo pavadinimo, neturi jokio teisėto intereso. Teisėto intereso negalima pagrįsti vien prekyba produktais, kurie žymimi saugoma geografinė nuoroda. Tiriamas saugomos geografinės nuorodos nuvertinimas arba kenkimas geram produkto vardui ar reputacijai gali būti siejamas tik su gamintojais, kurie įsisteigę produkto kilmės geografinėje vietovėje. Skundas nepagrįstas atsižvelgiant ir į kitus aspektus, nes iš dabartinės specifikacijos negalima daryti išvados, kad apskritai draudžiama naudoti priedus. Net jei paraiška dėl keitimo būtų teikiama dėl „pakeitimų iš esmės“ pagal Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 53 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą, šie pakeitimai būtų objektyviai pateisinami.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 6 Pateiktai paraiškai dėl specifikacijos keitimo taikomas Reglamentas (ES) Nr. 1151/2012, nuo jo įsigaliojimo, kartu su nacionalinėmis jo įgyvendinimo nuostatomis, įtvirtintomis *Markengesetz*.

- 7 Pagal Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 49 straipsnio 3 dalies pirmą pastraipą valstybė narė, nagrinėdama paraišką, inicijuoja nacionalinę prieštaravimo procedūrą, kuria užtikrinamas tinkamas saugomų kilmės vietos nuorodų ir saugomų geografinės kilmės nuorodų įregistravimo paraiškos paskelbimas ir numatomas pakankamas laikotarpis, per kurį bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, turintis teisėtą interesą ir įsisteigęs ar gyvenantis tos valstybės narės teritorijoje, gali pareikšti prieštaravimą dėl paraiškos. Paraiškų dėl reikšmingų specifikacijos pakeitimų procedūrai pagal Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 53 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą taip pat taikoma procedūra pagal Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 49 straipsnį. Jei siūlomi pakeitimai nėra reikšmingi, valstybėje narėje ir Sąjungos lygiu vykdoma supaprastinta procedūra; prieštaravimo procedūra netaikoma.
- 8 Apeliaciniame procese darytina prielaida, kad paraiškoje dėl produkto specifikacijos keitimo kalbama apie reikšmingus pakeitimus. *Deutsches Patent- und Markenamt* pagal atitinkamas *Markengesetz* nuostatas, siejamas su Reglamento (EB) Nr. 510/2006, galiojusio paraiškos teikimo momentu, 9 straipsnio 2 dalies pirmu sakiniu, pradėjo procedūrą dėl reikšmingų pakeitimų.
- 9 Pagal *Markengesetz*, kuriuo įgyvendinami atitinkami Sąjungos teisės reikalavimai, bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, turintis teisėtą interesą ir įsisteigęs ar gyvenantis Vokietijos Federacinėje Respublikoje, per du mėnesius nuo paskelbimo gali *Deutsches Patent- und Markenamt* pateikti pranešimą apie prieštaravimą dėl saugomos geografinės nuorodos įregistravimo paraiškos. Ta pati nuostata taikoma paraiškoms dėl reikšmingų specifikacijos pakeitimų. Jei *Deutsches Patent- und Markenamt* savo sprendime konstatuoja, kad paraiška dėl specifikacijos keitimo atitinka Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 ir jam įgyvendinti priimtų teisės aktų reikalavimus, o skundą dėl šių sprendimų gali teikti tie asmenys, kurie laiku pateikė prieštaravimą dėl šios paraiškos arba kurių teisėtą interesą paveikė pakeisti duomenys, kuriuos leista pakeisti sprendimu. Šios sąlygos yra įvykdytos. Apeliantė prieštaravimą pateikė laiku.
- 10 Vis dėlto *Bundespatsengericht* padarė teisingą išvadą, kad apeliantė dar turi įrodyti, jog jos teisėtą interesą paveikė *Patentamt* sprendimas, leidęs teikti paraišką dėl specifikacijos keitimo. Tokį reikalavimą galima pagrįsti Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 49 straipsnio 4 dalies antra pastraipa.
- 11 Remiantis Sąjungos teisės nuostatomis, negalima aiškiai atsakyti į klausimą, į kurį turi atsakyti nacionalinės institucijos, t. y. kaip aiškintina sąvoka „teisėtas interesas“, kuria atveriamas kelias teisminei kontrolei, todėl šį klausimą turi išaiškinti Europos Sąjungos Teisingumo Teismas.
- 12 Remiantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencija ir bendromis konstitucinėmis tradicijomis bei EŽTK 6 ir 13 straipsniais, darytina išvada, kad iš principo turi būti galima atlikti teisminę kontrolę (žr. 1992 m. gruodžio 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Oleificio Borelli/ Komisija*, C-97/91, EU:C:1992:491, 14 punktą, 2001 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *Carl Kühne ir kt.*, C-269/99, EU:C:2001:659, 57 punktą, 2002 m. sausio 30 d. Nutarties *La*

Conqueste / Komisija, C-151/01 P, EU:C:2002:62, 46 punktą ir 2009 m. liepos 2 d. Sprendimo *Bavaria ir Bavaria Italia*, C-343/07, EU:C:2009:415, 57 punktą). Remiantis šiomis nuostatomis, teisminė kontrolė iš principo būtina, kiek tai susiję su tokiais veiksmais kaip paraiška dėl specifikacijos keitimo, kuri reikalinga vykdant procedūrą dėl Sąjungos priemonės priėmimo. Nacionaliniai teismai, kurie priima sprendimą dėl saugomos geografinės nuorodos įregistravimo paraiškos arba (kaip šioje byloje) paraiškos dėl specifikacijos keitimo teisėtumo, atlieka kontrolę pagal tokias pačias sąlygas, kokios taikomos dėl kiekvieno galutinio teisės akto, kurį priėmė ta pati nacionalinės valdžios institucija ir kuris gali pažeisti tretiesiems asmenims pagal Sąjungos teisę suteikiamas teises. Vadinas, atitinkamas skundas laikomas priimtiniu, net jei proceso vidaus taisyklėse panašiu atveju tai nenumatyta (žr. Sprendimo *Oleificio Borelli / Komisija* 13 punktą, Sprendimo *Carl Kühne ir kt.* 58 punktą ir Nutarties *La Conqueste / Komisija* 47 punktą).

- 13 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, tai nereiškia, kad taikant Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 49 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą suteikiama galimybė imtis *actio popularis*. Vis dėlto pagal Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 12 straipsnio 1 dalį saugomą geografinę nuorodą gali naudoti visi atitinkamą specifikaciją atitinkančiu produktu prekiaujantys veiklos vykdytojai. Todėl keltinas klausimas, ar reikšmingo specifikacijos keitimo procedūroje gali pakakti bet kokio esamo ar galimo, tikėtino ekonominio poveikio fiziniam ar juridiniam asmeniui, kad juo būtų galima pagrįsti teisėtą interesą pagal Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 49 straipsnio 3 dalies pirmą pastraipą ir 4 dalies antrą pastraipą, kurio reikalaujama teikiant prieštaravimą dėl paraiškos ar apeliacinių skundą dėl teigiamo sprendimo dėl paraiškos (1 prejudicinis klausimas).
- 14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, tokiam plačiam teisėto intereso aiškinimui prieštarauja aplinkybė, kad tokiu atveju „teisėto“ intereso reikalavimas galiausiai taptų beprasmis, nes būtų nepakankamai apribota teisė teikti prieštaravimus ir apeliacinius skundus.
- 15 Į Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 49 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje ir 4 dalies antroje pastraipoje numatytą teisės teikti prieštaravimus ir apeliacinius skundus apribojimą taikant teisėto intereso reikalavimą būtų galima atsižvelgti nurodant, kad tokį teisėtą interesą gali turėti (tik) veiklos vykdytojai, kurie gamina produktus arba maisto produktus, panašius į produktus su įregistruota saugoma geografinė nuoroda (2 prejudicinis klausimas). Norint nustatyti šią veiklos vykdytojų grupę, kuri turi teisėtą interesą, būtų galima remtis konkurencijos teisėje reikšmingais konkrečiais konkurenciniais santykiais. Remiantis šiuo principu reikėtų atsižvelgti į tai, ar, viena vertus, prieštaravimą teikiantys asmenys, ir, antra vertus, gamintojai iš geografinės vietovės yra konkurentai, kurie stengiasi parduoti panašias prekes ar paslaugas tai pačiai galutinių vartotojų grupei, todėl vieno konkurento elgesys daro poveikį kito konkurento konkurenciniam elgesiui, t. y. gali apriboti arba trikdyti pardavimą.

- 16 Tokį aiškinimą galima pagrįsti sąžiningos konkurencijos apsauga. Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 tikslas, kaip nurodyta jo 1 straipsnio 1 dalies a punkte, yra užtikrinti sąžiningas konkurencijos sąlygas ūkininkams ir gamintojams, siūlantiesiems žemės ūkio ir maisto produktus, turinčius pridėtinės vertės suteikiančių savybių ir ypatumų. Vis dėlto ši (pateisinama) parama tam tikrai ūkininkų ir gamintojų grupei negali suteikti nepateisinamo konkurencinio pranašumo šiai grupei nepriklausančių ūkininkų ir gamintojų atžvilgiu. Šiems konkurentams turi būti suteikta galimybė, apsaugant sąžiningą konkurenciją, inicijuoti administracinę ar teisminę procedūrą, kai kyla pavojus, kad produktai, kuriems galima suteikti saugomą geografinę nuorodą, nebeatitinka produkto specifikacijoje vartotojams skirtų teiginių.
- 17 Apeliantė logiškai nurodė, kad, paraiškos teikėjai pateikus paraišką dėl produkto specifikacijos keitimo, gali atsitikti taip, kad produktai su saugoma geografinė nuoroda „Spreewälder Gurken“, priešingai, nei nurodyta produkto specifikacijoje aprašytoje sąsajoje su geografinė vietovė, kuria pagrįsta produkto apsauga, nebebūtų perdirbami pagal „tradicinius konservavimo ir perdirbimo metodus“, todėl šis pakeitimas apeliantei padarytų ekonominių poveikį. Jei šis prieštaravimas būtų pagrįstas (tačiau į tai nėra atsižvelgiama suteikiant teisę teikti skundą), geografinėje vietovėje įsisteigusiems gamintojams būtų suteiktas konkurencinis pranašumas. Toks konkurencinis pranašumas būtų nepateisinamas, skirtingai nuo Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 jiems suteikto konkurencinio pranašumo, pagrįsto specifiniais produktų ypatumais. Šis specifikacijos pakeitimas leistų geografinėje vietovėje įsisteigusiems gamintojams žymėti agurkus pardavimą skatinančia nuoroda „Spreewälder Gurken“ ir nurodyti šį pavadinimą pateisinančius tradicinius konservavimo bei perdirbimo metodus, nors iš tiesų jų taikomi metodai yra (nebe) tradiciniai.
- 18 Aplinkybė, kad saugoma geografinė nuoroda apsauga suteikiama tik tam tikriems atitinkamą teisę turintiems asmenims, nereiškia, kad tokios teisės neturintys asmenys negali reikšti abejonių dėl tokios apsaugos. Panašiu būdu bet kuris asmuo gali reikšti ieškinį dėl prekių ženklų registracijos panaikinimo; tokiu atveju net nereikia įrodyti teisėto intereso. Be to, geografinė nuoroda ne tik suteikia gamintojams teises, bet ir įpareigoja juos laikytis specifikacija pagrįstų reikalavimų. Šia pareiga bent jau užtikrinama sąžininga konkurencija ir ne geografinėje vietovėje gaminantiems konkurentams turi būti suteikta galimybė reikalauti ją vykdyti.
- 19 Galiausiai svarstyтина galimybė reikalavimus dėl teisėto intereso skirtingai taikyti įregistravimo procedūrai ir specifikacijos keitimo procedūrai, ir teikiant paraišką dėl keitimo teisėtą interesą priskirti tik tiems gamintojams, kurie geografinėje vietovėje gamina produktus, atitinkančius produkto specifikaciją, arba kurie konkrečiai planuoja pradėti tokią gamybą (3 prejudicinis klausimas).
- 20 *Bundespatentgericht* nusprendė, kad tarp įregistravimo procedūros ir keitimo procedūros turėtų būti atitinkamas skirtumas, ir padarė išvadą, kad įregistravimo procedūroje (kuri turi reikšmingą poveikį) teisėto intereso sąvoka turi būti

aiškinama plačiai. Keičiant specifikaciją, nevietiniai asmenys automatiškai negalėtų turėti teisėto intereso, nes jie negalėtų naudoti saugomos geografinės nuorodos.

- 21 Šiam procedūrų atskyrimui prieštarautų aiškios reglamento formuluotės. Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 53 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje, kalbant apie reikšmingus produkto specifikacijos pakeitimus, pateikiama nuoroda į pagal Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 49–52 straipsniuose reglamentuojamai įregistravimo procedūrai taikomas nuostatas, tačiau joje keitimo procedūrai nėra taikomas kitoks sąvokos „teisėtas interesas“ apibrėžimas. Be to, šitai atskiriant procedūras, (piktnaudžiaujant teisės normomis) atsirastų galimybė pirmiausia įregistruoti geografinę nuorodą, pateikiant sudėtingą arba griežtą produkto specifikaciją, o vėliau pakeitimais ją „sušvelninant“, kad nevietiniai asmenys nebeturėtų galimybės teikti prieštaravimų. Ši galimybė taip pat prieštarauja (net jei tokia paraiška nagrinėjama nacionalinės patentų tarnybos ir Komisijos procedūrose, t. y. jai atliekamos dvi administracinės patikros) tam, kad sąvoka „teisėtas interesas“ keitimo procedūroje būtų aiškinama kitaip negu įregistravimo procedūroje.
- 22 Be to, neaišku, kodėl teikiant paraiškas dėl keitimo teisėtą interesą turėtų tik vietos gamintojai, kurie tokiu atveju galėtų teikti prieštaravimus ir apeliacinius skundus. Pirmiausia šiame kontekste neįtikina palyginimas su prekių ženklus reglamentuojančia teise, kuria remiasi paraiškos teikėjas. Saugomos geografinės nuorodos yra teisiškai apsaugotos kaip žymenys (žr. 1992 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Exportur*, C-3/91, EU:C:1992:420, 37 ir 38 punktus, 2003 m. gegužės 20 d. Sprendimo *Ravil*, C-469/00, EU:C:2003:295, 49 punktą, 2003 m. gegužės 20 d. Sprendimo *Consorzio del Prosciutto di Parma ir Salumificio S. Rita*, C-108/01, EU:C:2003:296, 64 punktą). Skirtingai nuo teisių į prekių ženklą, kurių atveju licencijos savininkai arba prekyautojai paprastai neturi įtakos su prekių ženklu parduodamų produktų kokybei, geografinės nuorodos apsauga yra grindžiama produkto sąsaja su geografine vietove (žr. Reglamento [ES] Nr. 1151/2012 5 straipsnio 2 dalį), kuri atsispindi produkto specifikacijoje ir yra griežtai reglamentuojama. Pagrindiniai saugoma geografine nuoroda pažymėto produkto ypatumai nurodomi produkto specifikacijoje. Todėl įregistruota saugoma geografinė nuoroda ne tik suteikia teises, bet ir įpareigoja laikytis tam tikrų reikalavimų, pirmiausia – nurodytų produkto specifikacijoje. Tiems veiklos vykdytojams, kurių produktai gaminami geografinėje vietovėje ir ženklinami bei reklamuojami saugoma geografine nuoroda, turėtų būti taikoma tvarka, kuria remiantis tikrinama atitiktis produkto specifikacijai (šiuo klausimu dar žr. Reglamento [ES] Nr. 1151/2012 47 konstatuojamąją dalį). Vis dėlto tuomet ir „nevietiniams“ turėtų būti suteikta galimybė prieštarauti dėl produkto specifikacijos pakeitimo, jei kyla pavojus, kad produkto kokybė arba reputacija, priešingai, nei reglamentuojama Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 5 straipsnio 2 dalyje, nebegalės būti siejama su geografine kilme.